

การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในรูปแบบการไกล่เกลี่ย
มาใช้ในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล : ศึกษากรณีความผิดฐานกระทำโดยประมาท
ต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา

กรรณก นวมงาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**APPLICATION OF RESTORATIVE JUSTICE IN A FORM OF
VICTIM-OFFENDER MEDIATION BY PUBLIC PROSECUTORS
AND JUDGES: A CASE STUDY OF THE ACT BY NEGLIGENCE
CAUSING THE OTHER PERSON TO DEATH OR BODILY HARM
UNDER THE PENAL CODE**

KORNKANOK NUAMNGAM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาและความอนุเคราะห์จากท่าน รองศาสตราจารย์อัคริยา ชูตินันท์ ที่ท่านกรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ กรุณาตลอดเวลาอันมีค่ายิ่งในการช่วยชี้แนะ แลกเปลี่ยนและให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ รวมทั้ง ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอกราบ ขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาดังกล่าวแก่ผู้เขียน

ในโอกาสนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประธาน วัฒนวานิชย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณ ที่สละเวลารับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ คำแนะนำ พร้อมทั้งเอื้อเฟื้อข้อมูลและเอกสารต่างๆ ทางวิชาการ อันเป็นแนวทางแก่ผู้เขียนในการ จัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เหนือสิ่งอื่นใดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ในสาขานิติศาสตร์ของผู้เขียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้ผู้เขียนศึกษาและทำงาน ด้านนิติศาสตร์ รวมตลอดจนถึงครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้เขียนที่คอยเป็นกำลังใจและ คอยสนับสนุน จนทำให้ผู้เขียนมีวันนี้ขึ้นมาได้

ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าต่อ ๆ มา และผู้เขียน ขอมอบคุณความดีทั้งหมดให้แก่บุคคลดังกล่าวข้างต้นทุกคน ส่วนความผิดพลาดบกพร่อง ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กรกนก นวมงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและสภาพสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	11
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	11
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	12
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทในคดีอาญา กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และมาตรการทางกฎหมาย ในความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา.....	14
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทในคดีอาญา.....	15
2.1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทในคดีอาญา.....	15
2.1.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล....	19
2.2 แนวความคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	25
2.2.1 ความเป็นมาของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	25
2.2.2 ความหมายของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	28
2.2.3 แนวคิดและหลักการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	31
2.2.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	36
2.2.5 รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
2.2.6	สาระสำคัญของหลักการพื้นฐานว่าด้วยการดำเนินโครงการ กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในคดีอาญา ขององค์การสหประชาชาติ.....	42
2.3	มาตรการทางกฎหมายในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้.....	46
2.3.1	มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำกระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์มาใช้.....	46
2.3.2	หลักการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ.....	52
2.3.3	การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นพนักงานอัยการ และชั้นศาลตามระเบียบที่เกี่ยวข้องของไทยในปัจจุบัน.....	53
2.4	มาตรการทางกฎหมายและการดำเนินคดีในความคิดฐานกระทำโดยประมาท ในความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา.....	83
2.4.1	เหตุผลในการลงโทษความผิดฐานกระทำโดยประมาท ในความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา.....	83
2.4.2	มาตรการทางกฎหมายในความคิดฐานกระทำโดยประมาท ในความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา.....	85
2.4.3	การดำเนินคดีอาญาในความคิดฐานกระทำโดยประมาท ในความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญา.....	88
2.4.4	ดุลพินิจของศาลตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทย.....	96
3.	การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับความผิดฐาน กระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกายของต่างประเทศ.....	101
3.1.	ประเทศเยอรมัน.....	102
3.2.	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	110
3.3.	ประเทศแคนาดา.....	116

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. วิเคราะห์การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ กับความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญาในประเทศไทย.....	126
4.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญาและข้อจำกัดทางกฎหมาย ของความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย.....	126
4.1.1 วิเคราะห์การใช้ดุลพินิจสังคดีของพนักงานอัยการ.....	128
4.1.2 วิเคราะห์การใช้ดุลพินิจในการลงโทษของศาลไทย.....	130
4.2 วิเคราะห์การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาลตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ของไทยในปัจจุบัน.....	134
4.2.1 การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ในชั้นพนักงานอัยการ.....	134
4.2.2 การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นศาล.....	135
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิต และร่างกาย และการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ของไทยกับต่างประเทศ.....	142
4.3.1 ประเทศเยอรมัน.....	142
4.3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	145
4.3.3 ประเทศแคนาดา.....	146
4.4 เหตุผลและความจำเป็นในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มาใช้ในความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา.....	149

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.5 วิเคราะห์ผลจากการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ในความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญาต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย.....	152
4.6 การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มาปรับใช้กับความผิดฐานกระทำโดยประมาทในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญาในประเทศไทย.....	156
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	165
5.1 บทสรุป.....	165
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	172
บรรณานุกรม.....	176
ภาคผนวก.....	183
ก ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการไต่ถามและประนอมข้อพิพาทคดีอาญา ในชั้นพนักงานอัยการ พ.ศ. 2555.....	183
ข ระเบียบศาลอาญาว่าด้วยการประนอมข้อพิพาท พ.ศ. 2550.....	191
ค ระเบียบศาลอาญากรุงเทพใต้ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2555.....	199
ง ระเบียบศาลอาญาธนบุรีว่าด้วยการไต่ถามเชิงสมานฉันท์ พ.ศ. 2551.....	206
จ ระเบียบศาลอาญากรุงเทพใต้ว่าด้วยแนวปฏิบัติในการสมานฉันท์และสันติวิธี พ.ศ. 2551.....	215
ฉ ระเบียบศาลอาญาว่าด้วยแนวปฏิบัติในการสมานฉันท์และสันติวิธี พ.ศ. 2555.....	222
ประวัติผู้เขียน.....	230